

Mniejszości Narodowe i Etniczne

<http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/mniejszosci/charakterystyka-mniejs/6480,Charakterystyka-mniejszosci-narodowych-i-etnicznych-w-polsce.html>

2018-06-25, 17:35

Charakterystyka mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce

Polskę zamieszkują przedstawiciele 9 mniejszości narodowych:

- [Białorusini](#),
- [Czesi](#),
- [Litwini](#),
- [Niemcy](#),
- [Ormianie](#),
- [Rosjanie](#),
- [Słowacy](#),
- [Ukraińcy](#),
- [Żydzi](#),

i 4 mniejszości etnicznych:

- [Karaimi](#),
- [Łemkowie](#),
- [Romowie](#),
- [Tatarzy](#).

Ponadto, tereny województwa pomorskiego zamieszkują Kaszubi, [społeczność posługująca się językiem regionalnym](#).

Białorusini to mniejszość narodowa tradycyjnie zamieszkała na południowo-wschodnich terenach województwa podlaskiego. Podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* narodowość białoruską zadeklarowało 43.880 obywateli polskich (wedle danych poprzedniego spisu z 2002 r. liczebność mniejszości białoruskiej wynosiła 47 640 osób), w tym: w województwie podlaskim – 38.358 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 46 041), mazowieckim 1 576 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 541), warmińsko-mazurskim 600 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 226). Największe skupiska obywateli polskich narodowości białoruskiej znajdują się w południowo-wschodnich powiatach województwa podlaskiego: Wedle danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. mniejszość białoruska stanowiła w powiecie hajnowskim - 39,1% mieszkańców powiatu, bielskim - 19,80% mieszkańców powiatu, siemiatyckim - 3,46% mieszkańców powiatu, białostockim - 3,2% mieszkańców powiatu i w Białymstoku (mieście na prawach powiatu) - 2,53% mieszkańców. Wedle danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. na terenie 9 gmin województwa

podlaskiego przedstawiciele mniejszości białoruskiej stanowią obecnie ponad 20% mieszkańców gminy, w tym w 4 - ponad 50%.

W Parlamencie zasiada jeden przedstawiciel mniejszości białoruskiej wybrany z listy Sojuszu Lewicy Demokratycznej. W wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. mniejszość białoruska nie wystawiła swoich komitetów wyborczych. Kandydaci należący do mniejszości startowali zarówno z list ogólnokrajowych partii politycznych, jak i lokalnych komitetów wyborczych. W wyniku wyborów kandydaci należący do mniejszości zasiedli w radach gmin i powiatów województwa podlaskiego zamieszkanym przez mniejszość białoruską oraz w sejmiku województwa. W gminach zamieszkanym przez zwarte skupiska mniejszości białoruskiej kandydaci należący do mniejszości pełnią funkcję wójtów gmin. Przedstawiciele mniejszości białoruskiej pełnią także funkcje starostów i wicestarostów w niektórych powiatach Województwa Podlaskiego zamieszkanym przez zwarte skupiska osób należących do tej mniejszości.

W roku szkolnym 2012/2013 języka białoruskiego uczyło się w 47 placówkach oświatowych 3 148 uczniów należących do tej mniejszości (wedle danych Ministerstwa Edukacji Narodowej – stan na 30 września 2012 r.).

Zdecydowana większość przedstawicieli mniejszości białoruskiej należy do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Główne organizacje:

- Białoruskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne,
- Związek Białoruski w Rzeczypospolitej Polskiej - w skład którego wchodzi, działające autonomicznie: Białoruskie Stowarzyszenie Literackie "Białowieża", Białoruskie Towarzystwo Historyczne, Stowarzyszenie Dziennikarzy Białoruskich, Rada Programowa Tygodnika „Niwa”, Białoruskie Zrzeszenie Studentów, Towarzystwo „Chatka” z Gdańska,
- Związek Młodzieży Białoruskiej,
- Stowarzyszenie „Muzeum i Ośrodek Kultury Białoruskiej” w Hajnówce,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Uczących się Języka Białoruskiego „AB-BA”,
- Towarzystwo Kultury Białoruskiej,
- Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Niwa” - tygodnik,
- „Czasopis” - miesięcznik,

- „Bielski Hostinec” – półrocznik,
- „Białoruskie Zeszyty Historyczne” – półrocznik,
- „Termapiły” – rocznik,
- „Kalendarz Białoruski” – rocznik,
- „Annus Albaruthenicus” – rocznik.

Niepubliczne media:

- Białoruskie Radio „Racja” – nadające programy w języku białoruskim.

Największe imprezy kulturalne:

- Festiwal „Piosenka Białoruska”,
- Festiwal Poezji Śpiewanej i Piosenki Autorskiej „Jesień Bardów”,
- Festiwal Muzyki Młodej Białorusi „Basowiszcza”,
- Międzynarodowy Festiwal Kulturalny „Siabrouskaja Biasieda”,
- Święto Kultury Białoruskiej w Białymstoku,
- Święto „Kupalle” w Białowieży.

Czesi to mniejszość narodowa, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 2.833 obywateli polskich (według danych poprzedniego Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. liczebność mniejszości czeskiej wynosiła 386 osób), w tym: w województwie śląskim 580 osób (według Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 61), mazowieckim – 453 (według NSP 2002 r. - 37), dolnośląskim – 396 (według Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 47). Tradycyjne skupisko mniejszości czeskiej znajduje się w okolicach miejscowości Zelów (woj. łódzkie). Pierwsza migracja czeska na tereny Polski miała miejsce w połowie XVI wieku i związana była z prześladowaniami religijnymi Braci Czeskich. Następne fale migracji miały miejsce w pierwszej połowie XVII w., drugiej połowie XVIII w. i na początku XIX w. – ta ostatnia związana była z rozwojem przemysłu włókienniczego w Łodzi.

Mniejszość czeska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. Mniejszość ta nie wystawiała również swoich kandydatów w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r.

Mieszkający w Polsce Czesi tradycyjnie są ewangelikami.

Główna organizacja:

- Od 2010 r. działa Stowarzyszenie Czechów w Polsce. Ponadto, działalność społeczno-kulturalna osób należących do mniejszości czeskiej koncentruje się wokół Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Żelowie.

Największa impreza kulturalna:

- coroczny konkurs przedszkolnych zespołów teatralnych

Karaimi są najmniej liczną mniejszością etniczną w Polsce. Podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* narodowość karaimską zadeklarowało 313 obywateli polskich (wedle danych poprzedniego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. liczebność mniejszości karaimskiej wynosiła 43 osoby), w tym: w województwie mazowieckim – 98 osób, łódzkim – 46, dolnośląskim – 46. Karaimi mieszkają przede wszystkim w Warszawie i okolicach, Łodzi i Wrocławiu. Pierwsze grupy Karaimów przybyły z Krymu w XIII wieku i osiedliły się na ziemiach księstwa halicko-wołyńskiego (Łuck, Halicz, Lwów). Na przełomie XIII/XIV w. duża grupa Karaimów została osiedlona w Trokach koło Wilna. Na obecne tereny Polski Karaimi przesiedlili się po II wojnie światowej w wyniku repatriacji ze wschodnich kresów Rzeczypospolitej.

Mniejszość karaimska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. Mniejszość ta nie wystawiała również swoich kandydatów w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r.

Polscy Karaimi stracili znajomość ojczystego języka. Nauczanie języka karaimskiego dla dzieci i młodzieży odbywa się podczas letnich szkół języka karaimskiego odbywających się w Trokach, na Litwie.

Karaimów wyróżnia religia karaimska, wywodząca się z judaizmu. Istotne znaczenie w życiu mniejszości karaimskiej ma działalność Karaimskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Główna organizacja:

- Związek Karaimów Polskich.

Najważniejszy tytuł prasowy:

- Awazymyz – kwartalnik.

Najważniejsze impreza kulturalna:

- cykl imprez „Spis podróżny. Karaimskie drogi” – w ramach którego prezentowana jest wystawa „Karaj jołary - Karaimi w starej fotografii” oraz organizowane są wydarzenia towarzyszące.

Litwini to mniejszość narodowa tradycyjnie zamieszkała na północnych terenach województwa podlaskiego. Narodowość litewską podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 7374 obywateli polskich (według danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości litewskiej wynosiła 5.639 osób), w tym: w województwie podlaskim – 4.867 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 5 097), mazowieckim – 446 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 99), warmińsko-mazurskim – 380 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 83). Największe skupisko osób należących do mniejszości litewskiej znajduje się na terenie powiatu sejneńskiego w województwie podlaskim, gdzie 21,20% obywateli polskich zadeklarowało w trakcie spisu powszechnego z 2002 r. narodowość litewską. Litwini zamieszkują głównie gminę Puńsk – 75,7 % mieszkańców (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r.), gminę wiejską Sejny – 18,52 % (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r.), gminę miejską Sejny – 7,80% (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r.) oraz należącą do powiatu suwalskiego gminę Szypiliszki – 2,66 % mieszkańców (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r.).

Mniejszość litewska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. W wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. mniejszość litewska nie wystawiła swoich komitetów wyborczych. Kandydaci reprezentujący tę mniejszość ubiegali się o mandaty z list lokalnych komitetów wyborczych. W wyniku wyborów trzy osoby należące do mniejszości litewskiej zasiadają w radzie powiatu sejneńskiego. W radzie gminy Puńsk przedstawiciele mniejszości litewskiej mają 14 mandatów (na 15 możliwych), ponadto członkowie mniejszości zasiadają w radach miasta (1) i gminy (4) Sejny. W radzie powiatu sejneńskiego zasiada trzech ich przedstawicieli. Przedstawiciele mniejszości litewskiej pełnią również funkcję wójta gminy Puńsk oraz wicestarosty sejneńskiego.

W roku szkolnym 2012/2013 języka litewskiego jako ojczystego uczyło się w 19 placówkach 683 uczniów. W większości wspomnianych placówek oświatowych język litewski jest językiem wykładowym – taki model nauczania mniejszość litewska wybrała jako jedyna mniejszość w Polsce. Nauczanie języka i w języku litewskim zorganizowane jest na wszystkich poziomach nauczania.

Zdecydowana większość przedstawicieli mniejszości litewskiej to wierni Kościoła Rzymskokatolickiego.

Główne organizacje:

- Wspólnota Litwinów w Polsce,
- Stowarzyszenie Litwinów w Polsce,
- Litewskie Towarzystwo św. Kazimierza,
- Fundacja im. Biskupa Antanasa Baranauskasa „Dom Litewski w Sejnach”.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Aušra” - dwutygodnik,
- „Aušrelė” - miesięcznik dla dzieci,
- „Šaltinis” - kwartalnik,
- „Suvalkietis” - kwartalnik.

Najważniejsze imprezy kulturalne:

- Jarmark Folklorystyczny „Zielna”,
- Festiwal Teatrów Stodolanych,
- Festiwal Teatrów Dziecięcych,
- „Sąskrydis” - zlot litewskich zespołów artystycznych,
- Koncert Zaduszkowy „Vėlinės”.

Łemkowie to mniejszość etniczna, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 9 641 obywateli polskich (według danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości łemkowskiej wynosiła 5.850 osób), w tym: w województwie dolnośląskim – 4 735 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 3 082), małopolskim – 2 186 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 1 580), lubuskim – 1 413 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 784). Tradycyjnie członkowie tej mniejszości zamieszkiwali tzw. Łemkowszczyznę, czyli Beskid Niski i część Beskidu Sądeckiego. Na tereny obecnego zamieszkiwania (zachodnie województwa kraju) zostali przesiedleni w 1947 r. w wyniku akcji "Wisła" (potępionej przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 1990 r.). Współcześnie jedynie część Łemków mieszka na terenach historycznej Łemkowszczyzny (województwo małopolskie)

Niewielka część Łemków podkreśla swój związek (przynależność) z narodem ukraińskim. W trakcie *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* z 2011 r. 283 osoby należące do mniejszości łemkowskiej zadeklarowały także przynależność do narodu ukraińskiego. Deklarację przynależności do grupy etnicznej Łemków złożyło także 801 osób należących do mniejszości ukraińskiej. Zdecydowana większość Łemków deklaruje, że z narodem tym nie ma związków.

Mniejszość łemkowska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. W wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. mniejszość łemkowska nie wystawiła swoich komitetów wyborczych. Kandydaci należący do mniejszości startowali zarówno z list ogólnokrajowych partii politycznych, jak i lokalnych komitetów wyborczych. W wyniku wyborów 2 radnych należących do mniejszości łemkowskiej zasiada w radach powiatów na terenie województw dolnośląskiego (powiat legnicki) i małopolskiego (powiat gorlicki), 8 kandydatów należących do mniejszości wybrano do rad gmin na terenach województw dolnośląskiego, podkarpackiego i małopolskiego. W jednej z gmin na terenie województwa małopolskiego

kandydat należący do mniejszości łemkowskiej został wybrany na stanowisko wójta gminy.

W roku szkolnym 2012/2013 języka łemkowskiego jako ojczystego uczyło się w 35 placówkach oświatowych 281 uczniów należących do tej mniejszości.

Łemkowie w zdecydowanej większości należą do dwóch Kościołów: Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz Kościoła Katolickiego Obrządku Bizantyńsko-Ukraińskiego.

Główne organizacje:

- Stowarzyszenie Łemków,
- Zjednoczenie Łemków (członek wspierający Związek Ukraińców w Polsce),
- Stowarzyszenie „Ruska Bursa” w Gorlicach,
- Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej,
- Łemkowski Zespół Pieśni i Tańca „Kyczera”,
- Stowarzyszenie Miłośników Kultury Łemkowskiej.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Besida” - dwumiesięcznik,
- „Watra” - kwartalnik,
- „Rocznik Ruskiej Bursy” - rocznik,
- „Łemkiwska Storinka” - dodatek do ukraińskiego tygodnika "Nasze Słowo".

Niepubliczne media:

- Od czerwca 2011 r. w Gorlicach audycje w języku łemkowskim emituje niepubliczne Łemkowskie Radio Internetowe Stowarzyszenia Ruska Bursa (używające obecnie nazwy Radio Internetowe Ruskiej Bursy „LEM.fm”).

Największe imprezy kulturalne:

- „Łemkowska Watra” w Zdyni,
- „Łemkowska Watra na Obczyźnie” w Michałowie,

- Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny Mniejszości Narodowych i Etnicznych „Świat pod Kyczerą”,
- „Łemkowska Jesień Twórcza”,
- „Międzynarodowe Biennale Kultury Łemkowskiej” w Krynicy,
- „Spotkania z Kulturą Łemkowską” w Gorzowie Wielkopolskim,
- Łemkowska Watra w Ługach.

Niemcy to najliczniejsza mniejszość narodowa zamieszkująca Polskę. Podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* narodowość niemiecką zadeklarowało 144 238 obywateli polskich (wedle danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości niemieckiej wynosiła 147 094 osób), w tym: w województwie opolskim – 78 157 osób (według *Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań* z 2002 r. – 104 399), śląskim – 34 799 (według *Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań* z 2002 r. – 30 531), warmińsko-mazurskim – 4 645 (według *Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań* z 2002 r. – 4 311). Wedle danych NSP 2002 r. największe skupiska obywateli polskich narodowości niemieckiej znajdują się w centralnych i wschodnich powiatach województwa opolskiego: strzeleckim (20,62 % mieszkańców powiatu), opolskim (19,82%), krapkowickim (18,38%), oleskim (16,82%), prudnickim (14,93%), kędzierzyńsko-kozielskim (13,15%), kluczborskim (9,75%) i opolskim-miejskim (2,46%) oraz w zachodnich powiatach województwa śląskiego: raciborskim (7,24%), gliwickim (4,25%), i lublinieckim (3,10%). Na terenie 19 gmin województwa opolskiego i 3 gmin województwa śląskiego przedstawiciele mniejszości niemieckiej stanowią ponad 20% mieszkańców gminy.

W Parlamencie zasiada przedstawiciel mniejszości niemieckiej wybrany z listy komitetu wyborczego mniejszości niemieckiej. W wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. mniejszość niemiecka jako jedyna wystawiła własny komitet wyborczy na terenie województwa opolskiego. Kandydaci należący do mniejszości startowali także z list ogólnokrajowych partii politycznych, jak i lokalnych komitetów wyborczych. W wyniku wyborów 7 kandydatów należących do mniejszości niemieckiej zasiada w sejmikach województw opolskiego i warmińsko-mazurskiego. 50 przedstawicieli tej mniejszości zasiada w radach powiatów na terenie województw opolskiego i warmińsko-mazurskiego (powiaty: kędzierzyńsko-kozielski, kluczborski, krapkowicki, oleski, opolski-ziemski, prudnicki, strzelecki i szczycieński), 282 kandydatów należących do mniejszości wybrano do rad gmin na terenach województw: opolskiego, zachodniopomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Na urząd wójta lub burmistrza gmin województwa opolskiego wybrano 23 kandydatów reprezentujących mniejszość niemiecką. Ponadto kandydaci wywodzący się z mniejszości niemieckiej startujący z list komitetów lokalnych i ogólnokrajowych partii politycznych zostali wybrani do różnych szczebli samorządu województwa śląskiego. Przedstawiciele mniejszości niemieckiej pełnią także funkcje starostów i wicestarostów w niektórych powiatach zamieszkanym przez zwarte skupiska osób należących do tej mniejszości.

W roku szkolnym 2012/2013 języka niemieckiego uczyło się w 589 placówkach oświatowych 38 783 uczniów należących do tej mniejszości.

Przedstawiciele mniejszości niemieckiej są w większości katolikami, a tylko nieliczni (głównie zamieszkujący województwa Polski północnej) deklarują przynależność do Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego.

Główne organizacje:

- Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce - Związek reprezentuje 9 Towarzystw Społeczno-Kulturalnych działających w 9 województwach i ok. 600 kół terenowych. Do Związku należy 9 członków (organizacji) stałych i 6 organizacji zrzeszonych. Członkowie stali to: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców w województwie śląskim, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Mniejszości Niemieckiej w województwie zachodnio-pomorskim, Niemieckie Towarzystwo Kulturalno-Społeczne w województwie łódzkim, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Mniejszości Niemieckiej w województwie lubuskim, Niemieckie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w województwie dolnośląskim, Związek Stowarzyszeń Niemieckich Warmii i Mazur, Związek Mniejszości Niemieckiej w województwie pomorskim, Stowarzyszenie Ludności Pochodzenia Niemieckiego w województwie kujawsko-pomorskim. Organizacjami stowarzyszonymi są: Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Śląskich Rolników, Związek Śląskich Kobiet Wiejskich, Towarzystwo Dobroczynne Niemców na Śląsku, Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa i Niemieckie Towarzystwo Oświatowe.
- Niemiecka Wspólnota „Pojednanie i Przyszłość”,
- Stowarzyszenie Mazurskie,
- Śląskie Stowarzyszenie Samorządowe.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Wochenblatt.pl” - tygodnik,
- „Heimat - Mała Ojczyzna” - cotygodniowy dodatek do Nowej Trybuny Opolskiej,
- „Mitteilungsblatt” - miesięcznik,
- „Masurische Storchenpost” - miesięcznik,
- „Oberschlesische Stimme” - comiesięczny dodatek do tygodnika Wochenblatt.pl.

Niepubliczne media:

- Polsko-Niemieckie Radio Internetowe „Mittendrin” - nadające audycje w języku niemieckim,

- Radio Vanessa z Raciborza – nadające audycję w języku niemieckim „Die deutsche Stimme”,
- Radio Park FM w Kędzierzynie-Koźlu – nadające audycję w języku niemieckim „Kaffeeklatsch”,
- Telewizja Satelitarna TVS – emitująca niemieckojęzyczny magazyn „Schlesien Journal”.

Największe imprezy kulturalne:

- Festiwal Kultury Mniejszości Niemieckiej w Polsce,
- Dni Kultury Niemieckiej na Śląsku Opolskim,
- Konkurs Recytatorski w Języku Niemieckim „Młodzież Recytuje Poezję”,
- Festyn Letni „Sommerfest” w Olsztynie,
- Przegląd Orkiestr i Kapel Mniejszości Niemieckiej w Leśnicy,
- Przegląd Zespołów Dziecięcych i Młodzieżowych Mniejszości Niemieckiej w Leśnicy,
- Festiwal Chórów i Zespołów Śpiewaczych Mniejszości Niemieckiej w Walcach.

Ormianie to mniejszość narodowa, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 1.684 obywateli polskich (według danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości ormiańskiej wynosiła 262 osoby), w tym: w województwie mazowieckim – 403 osoby (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 73), śląskim – 167 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 23), małopolskim – 155 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 22). Kolonie ormiańskie powstałe około XI w. na Rusi Kijowskiej (Lwów, Łuck, Kamieniec Podolski) weszły w skład państwa Polskiego za panowania Kazimierza Wielkiego. W 1356 r. kolonie w Kamieńcu Podolskim i we Lwowie uzyskały potwierdzenie swojej autonomii, a Lwów został siedzibą biskupa ormiańskiego. Po II wojnie światowej polscy Ormianie z dawnych kresów południowo-wschodnich w większości repatriowali się na obecne tereny państwa Polskiego. W latach 90-tych XX wieku na terenach Polski osiedliła się stosunkowo liczna grupa migrantów z terenu Republiki Armenii. Największe skupiska polskich Ormian znajdują się w Warszawie i Krakowie. Ważnym centrum kulturalnym mniejszości ormiańskiej są też Gliwice.

W wyniku wyborów parlamentarnych przeprowadzonych w 2011 roku mandat senatora sprawuje kandydat wywodzący się z mniejszości ormiańskiej.

W wyniku wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. w sejmiku województwa świętokrzyskiego zasiada radny związany ze społecznością ormiańską w Polsce.

W roku szkolnym 2012/2013 języka ormiańskiego uczyło się w 4 placówkach oświatowych 54 uczniów należących do tej mniejszości.

Przedstawiciele mniejszości ormiańskiej przeważnie są katolikami obrządku ormiańskiego lub łacińskiego albo należą do Apostolskiego Kościoła Ormiańskiego.

Główne organizacje:

- Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich z siedzibą w Warszawie,
- Fundacja Ormiańska KZKO,
- Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne z siedzibą w Krakowie,
- Związek Ormian w Polsce im. Arcybiskupa Józefa Teodorowicza z siedzibą w Gliwicach.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Awedis” – kwartalnik,
- „Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego” - kwartalnik.

Największe imprezy kulturalne:

- Obchody rocznicy ludobójstwa Ormian w 1915 r.,
- Ogólnopolskie Spotkania Środowiska Ormiańskiego,
- Dni ormiańskie w Krakowie, Warszawie i Gliwicach.

Romowie to mniejszość etniczna, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 16 725 obywateli polskich (według danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości romskiej wynosiła 12 731 osób), w tym: w województwie dolnośląskim – 2 028 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 1 319), małopolskim – 1 735 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 1 678), śląskim – 1 733 (według Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 1 189). Romowie w Polsce należą do pięciu grup: najliczniejszą jest grupa Bergitka Roma, kolejne to Polska Roma, Lowarzy, Kelderasz oraz niewielka grupa Sinti.

Pierwszy dokument poświadczający obecność Romów w Polsce datowany jest na rok 1401 i pochodzi z Krakowa. Od XV w. wzdłuż łuku Karpat i od strony Niziny Węgierskiej przybywały do Polski i osiedlały się grupy wędrujących Romów. Ich potomkami są Romowie Karpaccy. Od XVI wieku do Polski zaczęli przybywać

z Niemiec Romowie nazwani później Polska Roma. W II połowie XIX w. z terenów Siedmiogrodu i Wołoszczyzny rozpoczęła się migracja Kełderaszy (Kelderari - kotlarze) i Lowarów (Lovari - handlarze końmi).

Romowie Karpaccy (prowadzący osiadły tryb życia od kilkuset lat) zamieszkują głównie górskie tereny województwa małopolskiego. Największy odsetek osób narodowości romskiej zamieszkuje gminę wiejską Bukowina Tatrzańska w powiecie tatrzańskim, gdzie 1,10 % mieszkańców gminy zadeklarowało w trakcie spisu powszechnego w 2002 r. narodowość romską. Stosunkowo duże skupiska osób należących do grupy Bergitka Roma znajdują się także w miastach Górnego i Dolnego Śląska oraz w krakowskiej Nowej Hucie, gdzie w latach 50-tych XX wieku zatrudniano Romów w ramach tzw. polityki produktywizacyjnej. Większość Romów należących do pozostałych trzech grup prowadziła niegdyś wędrowny tryb życia. Obecnie przedstawiciele tych społeczności mieszkają głównie w miastach: Warszawie, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Krakowie, Mielcu i Puławach oraz wielu mniejszych ośrodkach miejskich. Jest to konsekwencją przymusowej polityki osiedleńczej prowadzonej przez władze PRL.

Mniejszość romska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. Osoby reprezentujące tę mniejszość kandydowały w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. do władz niektórych gmin z list różnych komitetów wyborczych. Żaden z kandydatów związanych z tą mniejszością nie uzyskał jednak mandatu.

Romowie w Polsce to w zdecydowanej większości członkowie Kościoła Rzymskokatolickiego, choć od kilku lat widoczny jest udział Romów w Kościele Zielonoświątkowym oraz Związku Świadców Jehowy. W kraju zarejestrowanych jest ponad 80 romskich organizacji pozarządowych.

Główne organizacje - główni romscy beneficjenci

Programu na rzecz społeczności romskich

- Związek Romów Polskich,
- Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce,
- Stowarzyszenie Kulturalno-Społeczne - Centrum Kultury Romów w Polsce,
- Stowarzyszenie Romów w Krakowie Nowej Hucie,
- Stowarzyszenie Romów we Wrocławiu „Romani Bacht”,
- Związek Romów Polskich w Gorzowie Wielkopolskim,
- Towarzystwo Krzewienia Kultury i Tradycji Romskiej „Kałe Jakha”,
- Stowarzyszenie Romów Polskich „Parno Foro”,
- Romskie Stowarzyszenie Oświatowe „Harrangos”,
- Stowarzyszenie Romów w Pyrzycach „Patra”,

- Fundacja Bahtałe Roma,
- Towarzystwo Kulturalno-Społeczne Romów w RP w Kędzierzynie-Koźlu,
- Stowarzyszenie Asystentów Edukacji Romskiej w Polsce,
- Stowarzyszenie Romów i Innych Narodowości w Nysie,
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Twórców Romskich w Polsce *Roma*.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Romano Atmo” – dwumiesięcznik,
- „Dialog-Pheniben” – kwartalnik,
- „Kwartalnik Romski” – kwartalnik.

Największe imprezy kulturalne:

- Międzynarodowe Spotkania Zespołów Cygańskich *Romane Dyvesa* w Gorzowie Wielkopolskim,
- Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Kultury Romów w Ciechocinku,
- Międzynarodowy Tabor Pamięci Romów Tarnów – Szczurowa,
- Obchody Międzynarodowego Dnia Romów,
- Obchody rocznicy likwidacji tzw. *Zieguenerlager* na terenie b. KL Auschwitz-Birkenau,
- Otwarcie i zamknięcie Sezonu Cygańskiego w Muzeum Okręgowym w Tarnowie.

Rosjanie to mniejszość narodowa, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 8.796 obywateli polskich (według danych poprzedniego NSP z 2002 r. liczebność mniejszości rosyjskiej wynosiła 3 244 osób), w tym: w województwie mazowieckim – 1 950 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 614), dolnośląskim – 861 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 362), śląskim – 829 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 275). Rosjanie mieszkający w Polsce wywodzą się głównie z kolejnych fal migracyjnych, w ramach których przybywali do Polski: w okresie rozbiorów, po rewolucji październikowej, w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz po rozpadzie Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Przedstawiciele społeczności rosyjskiej należą w większości do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Ponadto w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim mieszkają staroobrzędowcy (starowiercy). Grupa ta, jako

grupa wyznaniowa, powstała w drugiej połowie XVII wieku w wyniku rozłamu w rosyjskiej cerkwi prawosławnej. Pod koniec XVIII wieku staroobrzędowcy osiedlili się na obecnych terenach Polski (Suwalszczyzna i Mazury) uchodząc przed prześladowaniami religijnymi. W okresie ostatnich lat w grupie tej obserwuje się przechodzenie od samoidentyfikacji przede wszystkim religijnej do narodowej, co związane jest m. in. z zacieśnianiem współpracy z innymi organizacjami mniejszości rosyjskiej w Polsce, grupującymi przede wszystkim imigrantów oraz ich potomków oraz korzystaniem z programów Federacji Rosyjskiej przeznaczonych dla organizacji mniejszości rosyjskiej zza granicy.

Mniejszość rosyjska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. Osoby reprezentujące tę mniejszość nie kandydowały w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r.

Główne organizacje:

- Stowarzyszenie „Rosyjski Dom” z siedzibą w Warszawie,
- Stowarzyszenie „Wspólnota Rosyjska” z siedzibą w Warszawie,
- Rosyjskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe z siedzibą w Białymstoku,
- Stowarzyszenie Staroobrzędowców w Polsce z siedzibą w Borze koło Augustowa.

Największe imprezy kulturalne:

- coroczne konferencje Rosjan w Polsce (organizowane w różnych miastach),
- Dni Kultury Rosyjskiej w Białymstoku,
- Rosyjska Maslenica w Warszawie,
- Konkurs Recytatorski Poezji Rosyjskiej,
- Pikniki Staroobrzędowców w Gabowych Grądach.

Słowacy to mniejszość narodowa, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 2.740 obywateli polskich (według danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości słowackiej wynosiła 1.710 osób), w tym: w województwie małopolskim – 1.428 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 1.572), śląskim – 264 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 40), mazowieckim – 258 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 20). Słowacy zamieszkują tradycyjnie tereny Spisza i Orawy. Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. największe skupiska mniejszości

słowackiej to gminy: wiejska Nowy Targ - 3,25% ludności, Łapsze Niżne - 2,64% i Jabłonka - 1,25% - powiatu nowotarskiego oraz gmina Bukowina Tatrzańska (2,84%) - powiatu tatrzańskiego.

Mniejszość słowacka nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. Osoby reprezentujące tę mniejszość kandydowały w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. do władz niektórych gmin województwa małopolskiego z list różnych komitetów wyborczych. Trzech radnych gminy Nowy Targ związanych jest z mniejszością słowacką.

W roku szkolnym 2012/2013 języka słowackiego uczyło się w 12 placówkach 202 uczniów należących do tej mniejszości.

Słowacy są w większości wiernymi Kościoła Rzymskokatolickiego.

Główna organizacja:

- Towarzystwo Słowaków w Polsce.

Najważniejszy tytuł prasowy:

- „Život” - miesięcznik.

Największe imprezy kulturalne:

- Dni Kultury Słowackiej w Małopolsce,
- Przegląd Krajańskich Orkiestr Dętych,
- Przegląd Zespołów Folklorystycznych w Krempachach.

Tatarzy to mniejszość etniczna, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 1.828 obywateli polskich (wedle danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości tatarskiej wynosiła 447 osób), w tym: w województwie podlaskim - 539 osób (według Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 319), mazowieckim - 332 (według Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 22), pomorskim - 175 (według Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. - 28). Tatarzy zamieszkują rdzenne kolonie tatarskie na Białostocczyźnie (Bohoniki i Kruszyniany) oraz miasta: Białystok, Sokółkę, Dąbrowę Białostocką, Warszawę i Gdańsk.

Polscy Tatarzy mieszkali na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego od końca XIV wieku. Ich przodkami byli emigranci lub uciekinierzy z terenów ówczesnej Złotej Ordy oraz z Krymu. Tatarzy w Polsce zatracili znajomość swojego ojczystego języka, pozostali natomiast wierni religii muzułmańskiej. Istotne znaczenie w życiu mniejszości tatarskiej odgrywa działalność Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej

Polskiej.

Mniejszość tatarska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. Mniejszość ta nie wystawiała również swoich kandydatów w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r.

Główna organizacja:

- Związek Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Życie Tatarskie” – dwumiesięcznik,
- „Przegląd Tatarski” – kwartalnik.

Największa impreza kulturalna:

- Dni Kultury Tatarskiej organizowane na Podlasiu.

Ukraińcy to mniejszość narodowa, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 38 797 obywateli polskich (według danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości ukraińskiej wynosiła 27 172 osoby), w tym: w województwie warmińsko-mazurskim – 13 037 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 11 881), zachodniopomorskim – 4 482 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 3 703), pomorskim – 3 932 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 2 831). W wyniku przeprowadzonej w 1947 r. przez ówczesne władze komunistyczne akcji "Wisła" niemal cała ludność ukraińska, zamieszkująca tereny południowo-wschodniej Polski, została przesiedlona na tereny Polski północnej i zachodniej, gdzie obecnie znajdują się jej największe skupiska. Części Ukraińców udało się uniknąć przesiedlenia z rodzimych terenów, a części pozwolono na powrót po 1956 r. Stąd też skupiska mniejszości ukraińskiej w województwach podkarpackim i małopolskim.

W wyniku wyborów parlamentarnych przeprowadzonych w 2007 roku mandat poselski uzyskał jeden przedstawiciel mniejszości ukraińskiej wybrany z listy komitetu wyborczego Platformy Obywatelskiej. W związku z wyborem do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiciel mniejszości ukraińskiej przestał zasiadać w sejmiku województwa warmińsko-mazurskiego. Podobnie w wyniku wyborów parlamentarnych przeprowadzonych w 2011 r. mandat poselski uzyskał jeden przedstawiciel mniejszości ukraińskiej.

W wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. mniejszość ukraińska nie wystawiła swoich komitetów wyborczych. Kandydaci należący do mniejszości startowali zarówno z list ogólnokrajowych partii politycznych, jak i lokalnych komitetów wyborczych, część z poparciem organizacji mniejszości ukraińskiej w

Polsce. W wyniku wyborów jeden kandydat należący do mniejszości ukraińskiej zasiada w sejmiku województwa pomorskiego. 13 przedstawicieli tej mniejszości zasiada w radach powiatów na terenie województw: pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego (powiaty: bytowski, gdański, bartoszycki, kętrzyński, ostródzki, koszaliński, szczecinecki i wałecki), 30 kandydatów należących do mniejszości wybrano do rad gmin na terenach województw: lubuskiego, pomorskiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego. Na urząd wójta lub burmistrza wybrano 6 kandydatów reprezentujących mniejszość ukraińską (województwo warmińsko-mazurskie, pomorskie i dolnośląskie). Przedstawiciele mniejszości ukraińskiej pełnią także funkcje starostów i wicestarostów w powiatach zamieszkanym przez zwarte skupiska osób należących do tej mniejszości.

W roku szkolnym 2012/2013 w 169 placówkach języka ukraińskiego jako języka ojczystego uczyło się 2 757 uczniów.

Ukraińcy w Polsce należą w większości do dwóch kościołów: Kościoła Katolickiego Obrządku Bizantyńsko-Ukraińskiego i Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Główne organizacje:

- Związek Ukraińców w Polsce,
- Związek Ukraińców Podlasia,
- Towarzystwo Ukraińskie,
- Ukraińskie Towarzystwo Nauczycielskie w Polsce,
- Organizacja Młodzieży Ukraińskiej „PŁAST”,
- Ukraińskie Towarzystwo Historyczne.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Nasze Słowo” - tygodnik,
- „Nad Buhom i Narwoju” - dwumiesięcznik.

Niepubliczne media:

- Audycje radiowe w języku ukraińskim nadawane są na falach Radia Orthodoxy z Białegostoku. Audycja w języku ukraińskim są także dostępne na falach Internetowego radia prawosławnej diecezji lubelsko-chełmskiej.

Największe imprezy kulturalne:

- „Festiwal Kultury Ukraińskiej”,
- Festiwal Kultury Ukraińskiej na Podlasiu "Podlaska Jesień",
- Ukraińskie Spotkania na Pograniczach w Bytowie, Mokrem, Sanoku,
- „Dni Kultury Ukraińskiej w Regionach” – w Zielonej Górze, Szczecinie i Giżycku,
- Dziecięce Festiwale i Konkursy – Koszalin, Elbląg, Olsztyn, Wrocław, Giżycko.
- „Na Iwana, na Kupala” w Dubiczach Cerkiewnych,
- „Misteria Kupalskie” w Kruklankach i Przemyślu,
- Ukraińskie Jarmarki.

Żydzi to mniejszość narodowa, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 7 353 obywateli polskich (wedle danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczebność mniejszości żydowskiej wynosiła 1 055 osób), w tym: w województwie mazowieckim – 2.690 osób (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 397), dolnośląskim – 880 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 204), małopolskim – 745 (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 50). Żydzi mieszkają w rozproszeniu, przede wszystkim w dużych miastach. Pierwsze wzmianki o Żydach na terenach polskich pochodzą z X wieku, a pierwszym oficjalnym polskim dokumentem nadającym Żydom przywileje i autonomię był statut kaliski z XIII wieku. Żydzi napływali do Polski ze względu na stosunkowo najlepsze (na tle nieustannych pogromów w Europie Zachodniej) warunki bezpiecznego życia i rozwoju własnej kultury oraz gwarantowaną przywilejami królewskimi autonomię gmin wyznaniowych. Liczba Żydów w Polsce tradycyjnie oscylowała w okolicach 10% populacji (najwięcej w Europie). Rozwój żydowskiego życia w Polsce został brutalnie przerwany przez II wojnę światową i hitlerowską politykę *Endlösung*. Z ok. 3,5 miliona polskich Żydów wojnę przeżyło ok. 300 tys. W okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w kilku falach emigracyjnych wyjechała większość polskich Żydów. Po roku 1989 nastąpiło odrodzenie życia żydowskiego w Polsce. Wiele osób powróciło do swoich żydowskich korzeni. Powstały nowe organizacje działające na rzecz rozwoju życia społeczności żydowskiej w Polsce.

Mniejszość żydowska nie ma swoich przedstawicieli w Parlamencie. W wyniku wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. jedna osoba należąca do mniejszości żydowskiej uzyskała mandat radnego w jednej z gmin województwa wielkopolskiego.

W roku szkolnym 2012/2013 języka hebrajskiego uczyło się w 7 placówkach oświatowych (w Warszawie i Wrocławiu) 301 uczniów należących do tej mniejszości. Język jidysz (tradycyjny język Żydów polskich) nauczany jest na kursach organizowanych przez organizacje żydowskie.

Żydzi to wyznawcy religii mojżeszowej. Istotne znaczenie w życiu mniejszości żydowskiej odgrywa działalność Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zrzeszonych w nim gmin.

Główne organizacje:

- Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Żydów w Polsce,
- Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny,
- Stowarzyszenie Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II Wojnie Światowej,
- Stowarzyszenie „Dzieci Holokaustu” w Polsce,
- Żydowska Ogólnopolska Organizacja Młodzieżowa,
- Fundacja „Shalom”,
- Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego.

Najważniejsze tytuły prasowe:

- „Dos Jidisze Wort - Słowo Żydowskie" - miesięcznik,
- „Midrasz" - dwumiesięcznik.

Największe imprezy kulturalne:

- Festiwal Kultury Żydowskiej „Warszawa Singera”,
- Dni Książki Żydowskiej w Warszawie,
- Obchody Rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim,
- Spotkania z Kulturą Żydowską *Simha* we Wrocławiu.

Językiem kaszubskim jako językiem najczęściej używanym w kontaktach domowych, zgodnie z danymi przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań*, posługuje się 108 140 osób (wedle danych poprzedniego *Narodowego spisu powszechnego* z 2002 r. liczba użytkowników języka kaszubskiego wynosiła 52 665 osoby), w tym w województwie pomorskim – 107 742 osoby (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. – 52 588). Wedle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. największe skupiska osób używających w kontaktach domowych języka regionalnego znajdują się w następujących powiatach województwa pomorskiego: kartuskim - 27,57% mieszkańców powiatu, puckim -15,43%, wejherowskim - 5,13% i bytowskim - 2,50%. Wedle danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. na terenie 19 gmin województwa pomorskiego osoby posługujące się w kontaktach domowych językiem regionalnym stanowią ponad 20% mieszkańców gminy, w tym w 5 - ponad 50%.

W wyborach parlamentarnych przeprowadzonych w 2011 r. społeczność używająca języka regionalnego nie wystawiła swoich komitetów wyborczych. Osoby związane z tą społecznością kandydowały z list ogólnokrajowych partii politycznych. W parlamencie funkcjonuje Kaszubski Zespół Parlamentarny skupiający obecnie w swoich szeregach 26 senatorów i posłów działających na rzecz Kaszub i Pomorza. Wśród nich również parlamentarzystów związanych ze społecznością posługującą się językiem regionalnym.

W wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2010 r. społeczność używająca języka regionalnego nie wystawiła swoich komitetów wyborczych. Kandydaci reprezentujący tę społeczność ubiegali się o mandaty we władzach samorządowych województwa pomorskiego z list różnorodnych komitetów wyborczych. W wyniku wyborów szereg osób związanych ze społecznością kaszubską zasiada w sejmiku województwa pomorskiego oraz w Zarządzie Województwa Pomorskiego. Przedstawiciele społeczności kaszubskiej zasiadają również w radach powiatów: człuchowskiego, kartuskiego, malborskiego, puckiego, wejherowskiego i bytowskiego. Wiele osób związanych ze społecznością kaszubską zostało wybranych na stanowiska wójtów, burmistrzów i prezydentów miast województwa pomorskiego. Osoby należące do społeczności kaszubskiej zasiadają także, z ramienia różnorodnych partii politycznych i komitetów wyborczych, w radach wielu gmin województwa, kierując niektórymi z jednostek samorządu terytorialnego.

W roku szkolnym 2012/2013 języka kaszubskiego uczyło się w 389 placówkach oświatowych 15 842 uczniów należących do tej społeczności.

Osoby używające w kontaktach domowych języka regionalnego są w większości wiernymi Kościoła Rzymskokatolickiego.

Główne organizacje:

- Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie,
- Instytut Kaszubski,
- Fundacja „Kaszubski Uniwersytet Ludowy”,
- Stowarzyszenie „Ziemia Pucka”,
- Stowarzyszenie „Kaszëbskô Jednota”.

Najważniejszy tytuł prasowy:

- „Pomerania” - miesięcznik.

Niepubliczne media:

- Radio „Kaszëbë” - nadające programy w języku kaszubskim.
- TVT Teletronik z Kartuz - telewizja kablowa nadająca m.in. programy w języku

kaszubskim,

- Twoja Telewizja Morska z Wejherowa- telewizja kablowa nadająca m.in. programy w języku kaszubskim.

Największe imprezy kulturalne:

- Zjazdy Kaszubów - organizowane corocznie na terenie województwa pomorskiego,
- Konkurs Wojewódzki Literatury Kaszubskiej „Rodnô Mòwa”,
- Spotkania piszących po kaszubsku,
- Letnia Szkoła Języka Kaszubskiego,
- Dyktando kaszubskie „Piszã pò kaszëbskù” - królewionka w pałacu”,
- Konkurs mowy kaszubskiej „By nie zapomnieć mowy ojców” im. Jana Drzeżdżona.

[Powrót](#)

[Drukuj](#)

[Generuj PDF](#)

[Powiadom](#)
